OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2017/1789,

25. september 2017,

millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2009/415/EÜ ülemäärase eelarvepuudujäägi kohta Kreekas

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 126 lõiget 12,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni soovitust järgides otsustas nõukogu 27. aprillil 2009 otsusega 2009/415/EÜ ([1]) Euroopa Ühenduse asutamislepingu („EÜ asutamisleping") artikli 104 lõike 6 kohaselt, et Kreekal on ülemäärane eelarvepuudujääk. Nõukogu märkis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk oli 2007. aastal 3,5 % SKPst ehk suurem kui aluslepingus sätestatud kontrollväärtus 3 % SKPst, ja prognooside kohaselt pidi see 2008. aastal olema 3,6 % SKPst (ühekordseid meetmeid arvesse võtmata või 3,4 % SKPst koos ühekordsete meetmetega). Prognooside kohaselt pidi valitsemissektori eelarvepuudujääk suurenema 2009. aastal 4,4 %ni SKPst (või 3,7 %ni SKPst, kui võtta arvesse ühekordseid tulusid). Valitsemissektori koguvõlg oli 2007. aastal 94,8 % SKPst ja 2008. aastal 94,6 % SKPst, ületades märkimisväärselt aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst. Komisjoni 2009. aasta jaanuari vaheprognoosi kohaselt pidi valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema veelgi ja jõudma 2009. aastal tasemele 96,3 % SKPst ja 2010. aastal tasemele 98,5 % SKPst.

(2) EÜ asutamislepingu artikli 104 lõike 7 ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1467/97 ([2]) artikli 3 lõike 4 kohaselt esitas nõukogu komisjoni soovituse põhjal 27. aprillil 2009 Kreekale soovituse kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk hiljemalt 2010. aastaks, viies selleks usaldusväärsel ja jätkusuutlikul viisil valitsemissektori puudujäägi alla 3 % SKPst. Sellega seoses määras nõukogu Kreeka valitsusele tõhusate meetmete võtmise tähtajaks 27. oktoobri 2009.

(3) Nõukogu tegi 30. novembril 2009 kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu („ELi toimimise leping") artikli 126 lõikega 8 kindlaks, et Kreeka ei olnud võtnud tõhusaid meetmeid; seetõttu teatas nõukogu komisjoni soovituse põhjal 16. veebruaril 2010 Kreekale kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 9, et Kreeka peab võtma meetmeid, et kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk hiljemalt 2012. aastaks. Nõukogu määras tõhusate meetmete võtmise tähtajaks 15. mai 2010.

(4) Kreeka valitsuse rahalise olukorra väga tõsise halvenemise tõttu otsustasid liikmesriigid, kelle rahaühik on euro, 2010. aastal anda Kreeka taotluse alusel Kreekale stabiilsustoetust, et tagada finantsstabiilsus euroalal tervikuna, kusjuures toetust anti koos Rahvusvahelise Valuutafondi mitmepoolse abiga. Alates 2012. aasta märtsist annavad liikmesriigid, kelle rahaühik on euro, toetust Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi laenu vormis.

(5) Nõukogu võttis 10. mail 2010 ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 ja artikli 136 alusel vastu otsuse 2010/320/EL, ([3]) mis oli adresseeritud Kreekale eesmärgiga tugevdada ja tõhustada eelarve järelevalvet ning millega teatati Kreekale, et ta peab võtma puudujääki vähendavaid meetmeid, et kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk hiljemalt 2014. aastaks.

([1]) Nõukogu 27. aprilli 2009. aasta otsus 2009/415/EÜ ülemäärase eelarvepuudujäägi kohta Kreekas (ELT L 135, 30.5.2009, lk 21).
([2]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6).
([3]) Nõukogu 10. mai 2010. aasta otsus 2010/320/EL, mis on adresseeritud Kreekale eesmärgiga tugevdada ja tõhustada eelarve järelevalvet ning millega teatatakse Kreekale, et ta peab ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks võtma puudujääki vähendavaid meetmeid (ELT L 145, 11.6.2010, lk 6).

(6) Otsust 2010/320/EL muudeti oluliselt mitmel korral. See sõnastati uuesti 12. juulil 2011 nõukogu otsusega 2011/734/EL ([1]). Seejärel muudeti otsust 2011/734/EL ajavahemikul 8. novembrist 2011 kuni detsembrini 2012 korduvalt olulisel määral ([2]).

(7) 8. juulil 2015 palus Kreeka finantsabi Euroopa stabiilsusmehhanismilt (ESM) kolmeaastase laenuna ning 12. juulil 2015 jõuti põhimõttelisele kokkuleppele anda Kreekale laenu kuni 86 000 miljoni euro ulatuses.

(8) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 472/2013, ([3]) eelkõige selle artiklile 7, peab liikmesriik, kes taotleb ESMilt finantsabi, koostama makromajandusliku kohandamisprogrammi (edaspidi „programm"), mille nõukogu heaks kiidab. Selline programm peaks tagama, et võetakse vastu hulk reforme, mida on vaja, et parandada riigi rahanduse jätkusuutlikkust ja regulatiivset keskkonda.

(9) Kreeka koostatud programm kiideti heaks nõukogu rakendusotsusega (EL) 2015/1411 ([4]). 19. augustil 2015 kirjutasid komisjon ESMi nimel ja Kreeka ametiasutused alla konkreetseid majanduspoliitilisi tingimusi käsitlevale vastastikuse mõistmise memorandumile.

(10) Nõukogu võttis komisjoni soovituse põhjal 19. augustil 2015 ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 alusel vastu otsuse (EL) 2015/1410 ([5]) ja teatas Kreekale, et Kreeka peab võtma puudujääki vähendavaid meetmeid, et kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk hiljemalt 2017. aastaks.

(11) Kooskõlas määruse (EL) nr 472/2013 artikli 10 lõike 2 punktiga a vabastati Kreeka eraldi aruandlusest ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames ja ta esitas aruanded programmi raames.

(12) 2016. aasta juunis läbis Kreeka edukalt programmi esimese läbivaatamise. 15. juunil 2017 väljendas eurorühm rahulolu varajaste meetmete üle, mida Kreeka võttis teise läbivaatamise raames, mis võimaldab läbivaatamise lõpule viia. Eurorühma 24. mai 2016. aasta ja 15. juuni 2017. aasta kohtumistel esitati selgitused meetmete kohta, mida tuleks programmi eduka lõpetamise järel vajaduse korral Kreeka võla jätkusuutlikkuse tagamiseks võtta.

(13) Vastavalt Euroopa Liidu lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklile 4 esitab komisjon andmed kõnealuse menetluse rakendamiseks. Protokolli kohaldamise osana peavad liikmesriigid vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 479/2009 ([6]) artiklile 3 esitama kaks korda aastas (enne 1. aprilli ja 1. oktoobrit) andmed valitsemissektori eelarvepuudujäägi ja võla kohta ning muud seotud muutujad.

(14) Esitatud andmete põhjal teeb nõukogu otsuse tunnistada kehtetuks otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta tuleks tunnistada kehtetuks üksnes juhul, kui komisjoni prognooside kohaselt ei ületa eelarvepuudujääk prognoosiperioodil aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ([7]).

([1]) Nõukogu 12. juuli 2011. aasta otsus 2011/734/EL, mis on adresseeritud Kreekale eesmärgiga tugevdada ja tõhustada eelarve järelevalvet ning millega teatatakse Kreekale, et ta peab ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks võtma puudujääki vähendavaid meetmeid (ELT L 296, 15.11.2011, lk 38).

([2]) Nõukogu 8. novembri 2011. aasta otsus 2011/791/EL, millega muudetakse otsust 2011/734/EL, mis on adresseeritud Kreekale eesmärgiga tugevdada ja tõhustada eelarve järelevalvet ning millega teatatakse Kreekale, et ta peab ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks võtma puudujääki vähendavaid meetmeid (ELT L 320, 3.12.2011, lk 28); nõukogu 13. märtsi 2012. aasta otsus 2012/211/EL, millega muudetakse otsust 2011/734/EL, mis on adresseeritud Kreekale eesmärgiga tugevdada ja tõhustada eelarve järelevalvet ning millega teatatakse Kreekale, et ta peab ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks võtma puudujääki vähendavaid meetmeid (ELT L 113, 25.4.2012, lk 8); nõukogu 4. detsembri 2012. aasta otsus 2013/6/EL, millega muudetakse otsust 2011/734/EL, mis on adresseeritud Kreekale eesmärgiga tugevdada ja tõhustada eelarve järelevalvet ning millega teatatakse Kreekale, et ta peab ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks võtma puudujääki vähendavaid meetmeid (ELT L 4, 9.1.2013, lk 40).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel (ELT L 140, 27.5.2013, lk 1).

([4]) Nõukogu 19. augusti 2015. aasta rakendusotsus (EL) 2015/1411, millega kiidetakse heaks Kreeka makromajanduslik kohandamisprogramm (ELT L 219, 20.8.2015, lk 12). Rakendusotsus (EL) 2015/1411 avaldati uuesti kõigis ametlikes keeltes ELTs L 91, 7.4.2016, lk 27.

([5]) Nõukogu 19. augusti 2015. aasta otsus (EL) 2015/1410, millega teatatakse Kreekale, et ta peab ülemäärase puudujäägi kõrvaldamiseks võtma puudujääki vähendavaid meetmeid (ELT L 219, 20.8.2015, lk 8.) Otsus (EL) 2015/1410 avaldati uuesti kõigis ametlikes keeltes ELTs L 91, 7.4.2016, lk 18.

([6]) Nõukogu 25. mai 2009. aasta määrus (EÜ) nr 479/2009 Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust käsitleva protokolli kohaldamise kohta (ELT L 145, 10.6.2009, lk 1).

([7]) Kooskõlas dokumendiga „Stabiilsuse ja kasvu pakti rakendamise täpsustused ning juhised stabiilsus- ja lähenemisprogrammide sisu ja vormi kohta", milles majandus- ja rahanduskomitee leppis kokku 15. mail 2017. Vt http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9344-2017-INIT/en/pdf.

(15) Nende andmete põhjal, mille komisjon (Eurostat) esitas vastavalt määruse (EÜ) nr 479/2009 artiklile 14, on pärast 2017. aasta aprillis Kreeka esitatud teatist, programmi esimest läbivaatamist ja komisjoni 2017. aasta kevadprognoosi võimalik teha järgmised järeldused.

— Alates 2009. aastast, mil eelarvepuudujääk jõudis haripunkti 15,1 % SKPst, on valitsemissektori eelarvepositsioon pidevalt paranenud ja oli 2015. aastal 5,9 % SKPst (3,2 % SKPst, kui mitte arvestada valitsuse selliste sekkumismeetmete netomõju, mis on seotud finantssektori toetamisega, nagu märkis Eurostat), kusjuures 2016. aastal jõudis eelarve lõpuks ülejääki 0,7 % SKPst ([1]). Eelarvepuudujäägi vähenemine oli tingitud laias laastus võrdselt nii kulude kärpimisest kui ka valitsuse tulude konsolideerimisest.

— Võttes arvesse esimese läbivaatamise raames vastu võetud eelarvepaketti, mille prognoositav mõju 2018. aastani on 3 % SKPst, ja teise läbivaatamise raames kokku lepitud meetmeid, mille eesmärk on osaliselt tasakaalustada sotsiaalse solidaarsissetulekukava käivitamise mõju eelarvele, peaks komisjoni 2017. aasta kevadprognoosi kohaselt olema eelarve 2017. aastal puudujäägis 1,2 % SKPst ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, 2018. aastal ülejäägis 0,6 % SKPst. Kreeka ametiasutuste poolt 2017. aasta mais pärast komisjoni 2017. aasta kevadprognoosi vastu võetud 2018.–2021. aasta keskpika perioodi eelarvestrateegias esitatud meetmed peaksid parandama 2018. aastaks ja keskpikaks perioodiks kavandatud eelarvetulemusi. Seega peaks eelarvepuudujääk jääma prognoosiperioodil allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst.

— Tulenevalt suurest eelarvepuudujäägist, vähenevast nominaalsest SKPst ja pangandussektorile antud finantstoetusest ning hoolimata märkimisväärsest võla restruktureerimisest 2012. aastal suurenes Kreeka valitsemissektori võla suhe SKPsse 109,4 %-lt 2008. aastal ([2]) 179,0 %-le 2016. aastal. Kreeka võla suhe SKPsse suurenes 177,4 %-lt 2015. aastal 179,0 %-le 2016. aastal eelkõige seetõttu, et 2016. aasta eelarveülejääki kasutati osaliselt vajalike rahareservide tekitamiseks. Suurenemine oli tingitud ka positiivsest võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelisest erinevusest, mis tulenes selliste võlgnevuste tasumisest, mida ei olnud vastavalt statistikareeglitele võetud arvesse valitsemissektori võlas. Võla suhe SKPsse peaks jääma 2017. aastal üldiselt samaks, kuna võlgnevuste tasumise programm jätkub, kuid 2018. aastal peaks see tänu eelarveülejäägile ja soodsatele tsüklilistele tingimustele vähenema 174,6 %ni.

(16) Võttes arvesse komisoni (Eurostat) poolt 2017. aasta aprillis avaldatud andmeid Kreeka eelarvetulemuste kohta 2016. aastal ja tuginedes komisjoni 2017. aasta kevadprognoosile, täidab Kreeka tingimusi, mille alusel saab nõukogu tunnistada kehtetuks oma otsuse ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Kreekas. Samal ajal arutati eurorühma 15. juuni 2017. aasta kohtumisel erinevaid elemente, sealhulgas keskpika perioodi eelarvepoliitika, mis on olulised seoses komisjoni soovitusega nõukogule tunnistada kehtetuks nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Kreekas.

(17) Alates 2017. aastast ehk ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamisele järgnevast aastast kohaldatakse Kreeka suhtes stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning teda jälgitakse programmi raames, mis hõlmab ajavahemikku kuni 2018. aasta keskpaigani. Pärast seda peaks Kreeka liikuma sobival kiirusel oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas, muu hulgas järgides kulude kasvu eesmärki, ja täitma võlakriteeriumi vastavalt määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõikele 1a.

(18) Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 12 tuleb nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi kohta kehtetuks tunnistada, kui ülemäärane eelarvepuudujääk asjaomases liikmesriigis on nõukogu arvates kõrvaldatud.

(19) Nõukogu on arvamusel, et ülemäärane eelarvepuudujääk Kreekas on kõrvaldatud ning seega tuleks otsus 2009/415/EÜ kehtetuks tunnistada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Üldhinnangust järeldub, et ülemäärane eelarvepuudujääk Kreekas on korrigeeritud.

([1]) Eurostati andmete põhjal oli valitsemissektori esmane eelarvepositsioon 2016. aastal 3,9 % SKPst. Programmis kehtestatud määratluse kohaselt oli esmane eelarvepositsioon 4,2 % SKPst. Programmis kehtestatud määratluse kohaselt jäetakse välja pankade rekapitaliseerimisega seotud ühekordsed kulud, rändega seotud kulud, millest on maha arvatud liidu eraldatud vahendid, rahasiirded, mis on seotud selliste liikmesriikide otsustega euroala riikide keskpankade tulu kohta, kelle rahaühik on euro (väärtpaberituruprogrammi ja netofinantsvarade kokkulepete põhised kasumid), ja osa erastamistuludest, kuid võetakse arvesse tegemata maksutagastuse jääki.

([2]) Võla suhet SKPsse 2008. aastal on korrigeeritud algselt avaldatud tasemelt 94,6 % ülespoole seoses statistiliste parandustega, mis mõjutasid nii valitsemissektori võlga kui ka SKPd.

Artikkel 2

Otsus 2009/415/EÜ tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Kreeka Vabariigile.

Brüssel, 25. september 2017

Nõukogu nimel
eesistuja
M. MAASIKAS